

Hallituksen esitysluonnos sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muutoksiksi lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoja hallituksen esityksen luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön muutoksiksi lasten ja nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydenhuoltolakia, sosiaalihuoltolakia, lakia korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta, lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista sekä valtioneuvoston asetusta hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta. Lapsilla ja nuorilla tarkoitettaisiin alle 23-vuotiaita henkilöitä.

Esityksessä ehdotetaan, että terveydenhuoltolakiin ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettuun lakiin lisättäisiin säännös siitä, että perusterveydenhuollossa lyhytpsykoterapia tai psykoterapioista johdettu määrämuotoinen ja aikarajoitteinen psykososiaalinen hoito olisi aloitettava 28 vuorokauden kuluessa siitä, kun tarve tällaiselle hoidolle on todettu, jolleivät lääketieteelliset, hoidolliset tai muut vastaavat seikat muuta edellytä.

Lisäksi ehdotetaan, että sosiaalihuollossa lapsille ja nuorille olisi järjestettävä mielenterveystyön palveluna psykososiaalista tukea, jossa käytetään edellä mainittuja psykososiaalisia menetelmiä sosiaalihuollon palvelutehtävään soveltuvin osin. Mielenterveystyön palvelua koskeva päätös olisi toimeenpantava kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Lisäksi ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4 §:ään lisättäväksi kohta palvelun maksuttomuudesta.

Esityksessä ehdotetaan myös muutosta hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen. Yhteistyösopimuksessa tulisi sopia lasten ja nuorten psykososiaalisten menetelmien käyttöönotosta ja käytöstä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa yhteensovittavana kokonaisuutena.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti hallituskauden aikana turvataan lainsäädännöllä lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin (hallituksen mallin mukainen lasten ja nuorten

terapiatakuu). Lainsäädännön toimeenpanoon on osoitettu lisärahoitusta 35 miljoonaa euroa vuodessa

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten mielenterveyden häiriöiden ehkäisyn ja hoidon sekä mielenterveyden tuen saatavuutta perusterveydenhuollossa ja sosiaalihuollon perustason palveluissa ja vahvistaa vaikuttavaksi todettujen psykososiaalisten interventioiden käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Säättämällä enimmäisaika lainsäädännön piiriin kuuluvan psykososiaalisen intervention aloittamiselle lapsille ja nuorille pyritään takaamaan oikea-aikainen mielenterveyden hoito ja tuki sekä vahvistamaan heidän oikeuksiaan tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet.

Lausuntoja voivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut tahot. Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Lausuntopalvelussa ja Hankeikkunassa.

Kirjallisen lausunnon voi lähettää myös sähköisesti osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi tai postitse osoitteeseen Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33, 00023 Valtioneuvosto. Lausunnossa pyydetään viittaamaan asianumeroon VN/29418/2023.

VAHVA-asianhallintajärjestelmää käyttäviä ministeriöitä pyydetään kuitenkin viemään lausuntonsa suoraan asialle VN/29418/2023.

Aikataulu

Suomenkieliset lausunnot pyydetään toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriöön viimeistään 9.6.2024 Lausuntopalvelu.fi:n kautta

Ruotsinkielisten lausuntojen viimeinen jättöpäivä tulee olemaan noin viikko myöhemmin, koska osa HE-luonnoksen käännokestä voidaan liittää lausuntopalveluun myöhemmin. Ruotsinkielisten lausuntojen lausuntoajan päättymisen tarkennetaan tälle sivulle.

Valmistelijat

Lisätietoja asiassa antavat:

Hallitussihteeri Titta Honkala (titta.honkala@gov.fi) ja erityisasiantuntija Liisa Jokinen (liisa.jokinen@gov.fi).

Linkit

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM083:00/2023> - Hankeikkuna STM083:00/2023

Liitteet:

[HE luonnos lasten ja nuorten terapiatakuu.docx](#)

[Huvudsagliga innehåll, lagförslag och parallelltexter.docx](#)

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Akaan kaupunki
Akava ry
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Auran kunta
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Evijärven kunta
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS
Folkhälsan
Folktinget
Forssan kaupunki
Haapajärven kaupunki

Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Helsingin yliopisto
Helsingin yliopistollinen sairaala HUS
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hyvinvointiala HALI ry
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Iin kunta
Iisalmen kaupunki
Ilmannon kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö Itä
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Juukan kunta
Juupajoen kunta

Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän yliopisto
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun hyvinvointialue
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta
Kela
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta

Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson hyvinvointialue
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapin yliopisto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT
Lapsiasiavaltuutettu
Lapsioikeusjuristit
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Lasten psykiatriyhdistys LPSY
Lastensuojelun keskusliitto
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luumäen kunta
Luvian kunta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lääkäriliitto
Maahanmuuttovirasto
Malax kommun - Maalahden kunta
Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL ry
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Miehikkälän kunta
Mielenterveyden keskusliitto
Mielenterveyspooli
MIELI Suomen Mielenterveys ry
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nuorten ystävät
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Oulun yliopisto
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelastakaa Lapset ry

Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Psykologiliitto
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta

Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saamelaiskäräjät
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan hyvinvointialue
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Skooppi ry
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira
Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
Suomen Lukiolaisten Liitto
Suomen nuorisopsykiatrisen yhdistys ry
Suomen nuorisovaltuustot ry
Suomen Opiskelija Allianssi - OSKU ry
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK
Suomen Psykiatryhdistys
Suomen Vanhempainliitto ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Svenska handelshögskolan
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Taideyliopisto
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta

Tampereen kaupunki
Tampereen yliopisto
Tasa-arvovaltuutettu
TEHY
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Turun yliopisto
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Uvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalankunta
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Vaasan yliopisto
Valkeakosken kaupunki
Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE
Valtimon kunta
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö
Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö Vamlas
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö YTHS
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ypäjän kunta
Åbo Akademi
Ålands landskapsregering
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto

1. Edustaako vastaaja

- Kuntaa
- Hyvinvointialuetta
- Ministeriötä
- Muuta valtion viranomaista
- Ammattijärjestöä
- Muuta järjestöä
- Yliopistoa, ammattikorkeakoulua tai muuta oppilaitosta
- Jotakin muuta

2. Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta lasten ja nuorten mielenterveyden varhaisen vaiheen tuen ja hoidon saatavuuden parantamisesta perustason palveluissa?

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei, vaan tarvittaisiin ehdotetun sijaan ja/tai lisäksi seuraavia toimia

3. Onko sääntely takuun piiriin kuuluvista psykososiaalisista interventioista terveydenhuoltolain 53 §:n ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:n säännöksissä soveltamisen kannalta toimiva?

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei, vaan säännöksiä olisi muokattava seuraavalla tavalla

4. Onko takuun piiriin kuuluvan psykososiaalisen hoidon aloittamisen enimmäisajan määrittely terveydenhuoltolain 53 §:ssä ja opiskeluterveydenhuoltolain 10 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei, vaan säännöstä olisi muokattava seuraavalla tavalla

5. Onko takuun piiriin kuuluvan mielenterveystyön palveluna annettavan psykososiaalisen tuen ja psykososiaalisten työmenetelmien määrittely sosiaalihuoltolain 25 a §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei, vaan sitä olisi muokattava seuraavalla tavalla

6. Onko takuun piiriin kuuluvaa mielenterveystyön palvelua koskevan päätöksen toimeenpanon sääntely sosiaalihuoltolain 45 §:ssä soveltamisen kannalta toimiva?

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei, vaan sitä olisi muokattava seuraavalla tavalla

7. Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä terveydenhuollon menetelmien osalta?

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei

Perustelut ja mahdolliset kehittämissuhteudet

8. Onko esitetty 2 a §:n sääntely valtioneuvoston asetukseen hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta riittävä sosiaalihuollon menetelmien osalta?

- Kyllä
- En osaa sanoa
- Ei

Perustelut ja mahdolliset kehittämissuhteudet

9. Miten lasten ja nuorten terapiatakuun enimmäisaikojen toteutumisen seuranta olisi tiedonhallinnan näkökulmasta tarkoituksenmukaista toteuttaa?

10. Millaista kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

11. Hallituksen keväällä 2024 tekemä päätös perusterveydenhuollon hoitotakuun pidentämisestä 14 vuorokaudesta 3 kuukauteen tulee kiireettömän hoidon osalta vaikuttamaan ensimmäisen hoitotapahtuman järjestämisen enimmäisaikaan perusterveydenhuollossa. Edellyttäisikö tämä muutos toteutuessaan mielestänne muutoksia terapiatakuusäätelyyn?

- Kyllä
- Ei kantaa
- Ei

Perustelut ja mahdolliset ehdotukset

12. Muu palaute liittyen hallituksen esitysluonnokseen

Palola Elina
Sosiaali- ja terveysministeriö

Jokinen Liisa
Sosiaali- ja terveysministeriö